

"Нечитальний зал окупантів"

Павло КУЩ
20 вересня 2022

До почату повномасштабного вторгнення РФ та потужних і згубних обстрілів Маріуполя у приморському місті працювали 15 публічних бібліотек, п'ять з яких дитячі. Тепер з усіх приміщень немає жодного (!), яке б не зазнало пошкоджень внаслідок влучань снарядів чи ракет. Частина книжок потерпіла під час активних спроб рашистів влучити у «штаб «Азову». Інші видання російські окупанти цілеспрямовано «націоналізували»: спалили. Приміром, саме так вороги знищили велику книгозбірню у храмі УПЦ Святителя Петра Могилы. Зібрану спільними зусиллями бібліотеку українських видань, серед яких і раритетні та унікальні, російські варвари ХХІ століття винесли у двір храму і кинули у вогонь.

«Від неї майже нічого не залишилося»

На жаль, важкі реалії Маріуполя у березні-квітні зачепили книжки з інших міських бібліотек. Ті, які вціліли під обстрілами, люди змушені були використовувати для розпалювання багать, на яких готували їжу. Зокрема так знищили частину фонду центральної міської публічної бібліотеки імені В.Г. Короленка. Ця книгозбірня, відкрита ще в січні 1904 року, бачила на довгому віку не одну війну та окупації. Восени 1941 року книжковий фонд, що налічував понад 100 тисяч примірників, не встигли вивезти напередодні захоплення міста військами вермахту.

До фатального дня лютого 2022 року там читачам були доступні понад 170 тисяч книжок. Були... І тому тепер відновлення книжкового фонду розпочинається з нуля. До того ж, поки що не в окупованому Маріуполі, а у Дніпрі, де відновлює роботу маріупольська бібліотека імені В.Г. Короленка.

А тим часом жителі приморського міста подіпилися спостереженнями: із відносно вцілілих бібліотек окупанти заходилися виносити книжки пантухами і вивозити «на зберігання». Більш говіркою ворожі «волонтери» розповіли, що попередньо відсортували всі українські видання, які окремим маршрутом повезли до Донецька «для перевірки і фільтрації».

У центральній бібліотеці імені В.Г. Короленка, звідки не вдалося евакуювати жодної книжки, теж драматична історія. За словами директорки закладу Вікторії Лісогор, міцне й надійне приміщення книгозбірні спершу на понад два тижні стало прихистком для неї з донькою та інших співробітників з дітьми. Та після збільшення частоти обстрілів вони вирішили залишити небезпечну територію.

«16 березня по нас приїхали волонтери. Усе, що я могла забрати, — це документи на бібліотеку і печатку. Ми виїжджали на власний страх і ризик, бо не знали, чи доїдемо. Було дуже страшно, над нами все вибухало, всюди лежали вбиті люди», — згадує вона.

А через два дні, точніше, у ніч на 19 березня, будівлю бібліотеки струснув потужний вибух. «Від неї майже нічого не залишилося. Тільки у підвальних приміщеннях були деякі книжки, проте й там багато чого розграбували», — розповідає директорка.

Із вірою в повернення

Тепер заклад з багатою історією та традиціями відновлює роботу у Дніпрі, куди змогли виїхати окремі його працівники. До того ж, ситуацію контролює і підтримує намагання легітимної влади приморського міста.

«Співробітники вже почали збирати електронні версії книжок — авторів із Приазов'я й літераторів з інших куточків України. Книжковий фонд спершу налічував приблизно 80 видань. Його поступово поповнюємо, проте справа потребує набагато більшого», — підтвердили в Маріупольській міській раді.

За словами Вікторії Лісогор, яка після складної евакуації живе і працює у Дніпрі, щоб бібліотека почала працювати, спершу нічого не було. Проте понад десять співробітників, яких війна розкидала в різні куточки України, об'єдналися довкола спільної мети і докладають усіх зусиль для відновлення закладу. Бібліотекарі наповнюють сайт та сторінки в соціальних мережах, організовують певні тематичні онлайн-заходи і, звичайно, залучають до наповнення книжкового фонду всіх, хто спроможний допомогти.

Поряд із цим триває відповідна робота, щоб нарешті відкрити у Дніпрі приміщення маріупольської бібліотеки-переселенки. За попередньою інформацією, остаточно це важливе питання мають позитивно вирішити у жовтні.

«Для мене це водночас виклик та історична подія. Нам доводиться починати з нуля, але в майбутньому ця бібліотека обов'язково повернеться до визоленого Маріуполя», — переконана директор закладу.

При копіюванні даної статті посилання на джерело обов'язкове: <http://www.ukurier.gov.ua>